

กาลียกจินิยา อุปตติวตถุ (มยา วุจเจเต)

“น หิ เวเรน เวรานีติ อิมั ธมฺมเทสนั สตุถา เขตวเน วิ
หฺรณโต อณฺณตรั วณฺณิตถึ อารพฺภ กเถสิ ฯ

แม่หาภรรยาให้ลูกชาย

เอโก กิร กุณฺณพิทปุตฺโต, ปิตริ กาลกเต (สนฺเต, สฺมานเ), เขต
เต จ ฆเร จ สพฺพกมฺมานิ อตฺตนา ว กโรนฺโต มาตริ ปฺภิชฺคฺคิ ฯ
อดสฺส มาตา “... กุมาริกั เต ตาต อาเนสฺสามีติ อาห ฯ

...“อมม มา เอวั วเทถ, อหั ยาวชีวั ตุมฺहे ปฺภิชฺคฺคิสฺสามีติ (อาห) ฯ

...“ตาต เขตฺเตจ ฆเร จ กิจจํ ตวเมว กโรสิ, เตน มยฺหํ จิตฺต
สุขํ นาม น โหติ, อาเนสฺสามิ (กุมาริกั) เตติ ฯ

โส ปุณฺปนุํ ปฺภิกฺขิปีตฺวาปี (ปฺภิ+ขิป=ห้าม, คัดค้าน, ปฏิเสธ) ตฺถุหิ
อโหสิ ฯ

สา เอกั กุลั คนฺตุ์ เคหา นิภฺขมิ ฯ

อด นั ปุตฺโต “กตฺรกุลั คจฺฉถาติ ปุจฺฉิตฺวา, “อสฺกนฺนามาติ
(วเจเน)วุตฺเต, ตตฺถ คนฺนํ ปฺภิสฺเสตฺวา อตฺตโน อภิรฺจิต्तํ กุลั อา
จิกฺขิ ฯ

สา ตตฺถ คนฺตฺวา กุมาริกั วาเรตฺวา ทิวสั ววฺภูจเปตฺวา ตั
อาเนตฺวา ตสฺส ฆเร อกาสิ ฯ

สา วณฺณา อโหสิ ฯ

อด นั มาตา “ปุตฺต ตวํ อตฺตโน รุจฺฉิยา กุมาริกั (ม) อานาเปสิ,
สา อิทานิ วณฺณา ซาตา; อุปฺตฺตกณฺจ นาม กุลั วินสฺสติ, ปเวณิ

(ปุตฺเตน) น ฌฎิยติ; เตน (อหํ) อญฺญํ เต กุมาริกํ อาเนสฺสามิ
 ติ เตน “อลํ อมฺมาติ วุจฺจมานาปิ ปุณฺปุณํ กเถสิ ฯ

วณฺณิตฺถิ ตํ กถํ สุตฺวา “ปุตฺตา นาม มาตาปิตุณํ วณฺํ อติกุก
 มิตุํ น สกฺโกนฺติ, อิทานิ (สสฺสุ) อญฺญํ วิชಾಯินิ อิตฺถิ อาเนต
 วา มํ ทาสีโกเคน ภูณฺชิสฺสติ, ยนฺนุนาหํ สยเมเวกํ กุมาริกํ อาเนย
 ยนฺติ จินฺเตตฺวา เอกํ กุลํ คนฺตฺวา ตสฺสตฺถาย กุมาริกํ วาเรตฺวา
 “กิณฺนาเมตํ อมฺม วเทสิติ เตหิ ปฏิกฺขิตฺตา “อหํ วณฺณา (อมฺหิ/
 โหมิ), อปุตฺตํ กุลํ วินสฺสติ, ตุมฺหากํ ธีตา ปุตฺตํ ปฏิลภิตฺวา
 กุณฺุมพฺสส สามินิ ภาวิสฺสติ, เทถ ตํ มยฺหํ สามิกสฺสาติ ยาจิตฺวา (เต
 ชเน) สมฺปฏิจฺฉาเปตฺวา อาเนตฺวา สามิกสฺส ฌเร
 อกาสิ ฯ

อดสฺสา (วณฺณิตฺถิยา) เอตทโหสิ “สจายํ ปุตฺตํ วา ธีตรํ วา
 ลภิสฺสติ, อยเมว กุณฺุมพฺสส สามินิ ภาวิสฺสติ, ยถา (อยํ อิตฺถิ)
 ทารกํ น ลภติ; ตเถว (มยา) นํ (อิตฺถิ) กาทุํ วณฺณิตฺติ ฯ

อด เอตํ (จินฺตณฺ์/ปริวิตกฺกณฺ์) อ.ความคิดนั้นว่า.....
 อิติ.....อโหสิ 'ได้มีแล้ว' แก่.....ฯ

เมียบหลวงปรุงยาทำลายกรรมเมียน้อย

ก่อนเวรชาติที่ ๑: นางกุมาริกา กับ หลิงหมั่น

อด นํ (วณฺณิตฺถิ) อาห “ยทา เต กุจฺฉยํ คพฺโภ ปติฏฺฐาติ;
 ตทา เม อาโรเจยฺยาสีติ ฯ सा “สาธฺฐติ ปภฺสิสฺตฺวา,
 คพฺเภ ปติฏฺฐิจิเต, ตสฺสา(วณฺณิตฺถิยา) อาโรเจสิ ฯ
 ตสฺสา ปน สาเยว นิจฺจํ ยาคฺกุทฺตํ เทติ ฯ

อดสสา อาหาเรเนว สทุธิ คพฺภปาตนเภสชฺช อทาสี ฯ
คพฺโภ ปติ ฯ

ทุตฺติยมฺปิ คพฺเภ ปตฺติภูจฺจิตฺเต, (สฺวา อิตฺถึ) ตสฺสา อาโรเจตฺติ ฯ
อิตรปิ (วณฺณิตฺถึ) ทุตฺติยมฺปิ ตเถว (คพฺภ) ปาเตสฺสิ ฯ

อด นํ ปฏฺวิสฺสทฺถึโย ปุจฺฉิสฺสุ “กจฺจึ เต สปฺตฺติ อนุตฺตรายํ
กโรตฺติติ ฯ

สฺวา (อิตฺถึ) ตมตฺถํ อาโรเจตฺวา, “อนุตฺตพฺพาเล กสฺมา เอวมกาสี ?
อยํ (วณฺณิตฺถึ) ตว อิสฺสรียภเยน คพฺภปาตนเภสชฺช โยเชตฺวา เทติ,
เตน (การณฺน) เต คพฺโภ ปตฺติ, มา ปุณฺ เอวมกาสีติ (ตฺวาหิ
ปฏฺวิสฺสทฺถึหิ) วุตฺตา, ตตฺติยวาทฺเต น กเถสฺสิติ ฯ

อดสฺสา อิตร(วณฺณิตฺถึ) อูทฺธํ ทิสฺวา “.... กสฺมา มยฺหํ คพฺภสฺส
ปตฺติภูจฺจิตฺถาวํ น กเถสฺสิติ วตฺวา, “ตฺวํ มํ อาเนตฺวา เทว วาเร คพฺ
ภํ ปาเตสฺสิ, กิมตฺถํ ตฺยหํ กเถมีติ (วจฺเน)....วุตฺเต, “นฺนฺจาทานิมฺหิ
ติ จินฺเตตฺวา, ตสฺสา ปมาทํ (ผลั้งเพลอ) โอลเอนฺตี, ปรีณเต คพ
ภ, โอลกาสิ ลภิตฺวา เภสชฺช โยเชตฺวา อทาสี ฯ

คพฺโภ (คพฺภสฺส) ปรีณตตฺตา ปตฺติคฺคํ อสฺสโกนฺโต ติริยํ นิปชฺชิตฺติ ฯ
ติพฺพา ขรา เวทนา อฺปฺปชฺชิตฺติ ฯ (สฺวา อิตฺถึ) ชีวิตฺสํสยํ ปาปฺปณฺนิ ฯ
สฺวา (อิตฺถึ) “นฺนฺสิตฺมฺหิ ตยา, ตฺวเมว มํ อาเนตฺวา ตโย ทาร
เก นฺนฺสเสสิ; อิทานิ สยํปี นสฺสามิ, อิตฺทานิ จุตฺตา ยกฺจฺฉินฺนิ หุตฺวา
ตว ทารเก ขาทิตฺคํ สมตฺถา หุตฺวา นิพฺพตฺเตยฺยณฺติ ปตฺถนํ จเปตฺ
วา กาลํ กตฺวา ตสฺมีเยว เคเห มชฺชาริ หุตฺวา นิพฺพตฺติติ ฯ

อิตรปี (วณณิตถ์) สามโก คเหตุวา “ตยา เม กุลุปะจเฉโท กโต
ติ ... กปุปรชนนุกาทีหิ (องเคหิ, อวยเวหิ) สุโปถิตัง โปเถสิ ฯ ส
เตเนวาพาธเน กาลัง กตุวา ตตุเถว(เคเห) กุกกุฎ्ฐี หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ

ผลัดกันฆ่าคนละชาติด้วยอำนาจการผูกเวร

ก่อเวรชาติที่ ๒ แม่แมว กับ แม่ไก่

น จิรสเสว กุกกุฎ्ฐี อณฺทานิ วิชายิ ฯ มชฺชาริ อากนฺตุวา ตา
นิ ขาติ ฯ พุติยมฺปิ ตติยมฺปิ ขาติเยว ฯ กุกกุฎ्ฐี “ตโย วาเร
มม อณฺทานิ ขาติตุวา, อิทานิ มฺปิ ขาติตุกามาสิ;
อิโตทานิ จุตฺตา ตัง สปุตฺตํ ขาติตุํ ลเภยฺยนฺติ ปตฺถนํ กตุวา ตโต
จุตฺตา ทีปนี หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ
อิตรปิ (มชฺชาริ) มิคี หุตฺวา นิพฺพตฺติ ฯ

ก่อเวรชาติที่ ๓ แม่เนื้อ กับ แม่เสือเหลือง

ตสฺสา (มิกิยา) วิชิตฺตวิชิตกาเล ทีปนี อากนฺตุวา ตโย วาเร ปุตฺต
เก ขาติ ฯ มิคี มรณกาเล “อิมาย เม ติกฺขตฺตํ ปุตฺตา ขาติตา
, (สา ทีปนี) อิทานิ มฺปิ ขาติสุสฺติ; อิโตทานิ จุตฺตา เอตัง(ทีปนี)
สปุตฺตํ ขาติตุํ ลเภยฺยนฺติ ปตฺถนํ กตุวา กาลัง กตุวา ยกฺขินี หุต
วา นิพฺพตฺติ ฯ ทีปนีปี ตโต จุตฺตา สาวตฺถิยํ กุลธิตา หุตฺวา นิพฺพต
ติ ฯ

ก่อนเวรชาติที่ ๔ นางยักษิณี กับ นางกุลธิดา

สา วุฑฒิปุปุตตา ทวารคามะ ปติกุล อคมาสิ ฯ (สา) อปร
ภาค ปุตตัม วิชาเย ฯ ยกฺขินี ตสฺสา ปิยสหายิกาเวนฺเนน อาคนฺตุ
วา “กุหิ เม สหายิกาติ ปุจฺฉิ ฯ
..... “..... อนฺโตคฺพฺเภ วิชาตาทิ อาหํสุ ฯ

สา ตํ สุตฺวา “ปุตตัม นุ โข วิชาตา อุทฺทฺหา (สา) อิตฺรํ...
ปฺลฺลิสฺสสามิ นนฺติ (วตฺวา) ปวิสิตฺวา ปสฺสนฺตี วิย (หุตฺวา) ทารกํ
คฺเหตฺวา ขาทิตฺวา คตา ฯ พุติยวาเรปี ตเถว ขาทิ ฯ
ตติยวาเร อิตฺรา (กุลธิดา) ครุคฺพฺภา หุตฺวา สามิกํ อามนฺเตตฺวา
“สามิ อิมสฺมึ จาเน เอกา ยกฺขินี มม เทว ปุตฺเต ขาทิตฺวา
คตา, อิทานิ มม กุลเคหํ คนฺตุวา วิชยิสฺสามิตฺติ กุลเคหํ
คนฺตุวา วิชาเย ฯ

ตทา สา ยกฺขินี อุทฺทฺวารํ คตา โหติ ฯ

เวสฺสวณฺสสฺส หิ ยกฺขินีโย วาเรน อนฺตตฺตโต สีสปรมฺปราย อุทฺทํ
อาหฺรณฺติโย จาตุมาสจฺเจนปี ปญฺจมาสจฺเจนปี มุจฺฉนฺติ ฯ อปรา
(ยกฺขินีโย) กิลนฺตกาเย ชีวิตฺกฺขยํปี ปาปฺณนฺติ ฯ สา ปน อุทฺทฺวาร
โต มุตฺตมตฺตา ว เวเคน ตํ ฆรํ คนฺตุวา “กุหิ เม
สหายิกาติ ปุจฺฉิ ฯ

(ชนา) “กุหิ นํ (สหายิกํ) ปฺลฺลิสฺสสฺสิ, ตสฺสา (สหายิกาย) อิมสฺมึ
จาเน ชาตทารเก ยกฺขินี ขาทติ; ตสฺมา กุลเคหํ คตาทิ (อาหํสุ) ฯ

สา “..... ยตถ วา ตตถ วา คจจตุ, น เม มุจฺจิสฺสตี
ติ เวรเวคสมุสฺสชาติตา นคราภิมุขี ปกฺขนฺที ฯ

อิตรปิ (กุลธิตา) นามคฺคหณทิวเส ตํ ทารกํ นหาเปตฺวา นามํ
กตฺวา “สามิ อิทานิ สกขรํ คจฺจามาติ .. ปุตฺตํ อาทาย สามิเกน
สทฺธิ วิหารมชฺฌคเตน มคฺเคน คจฺจนฺตี ปุตฺตํ สามิกสฺส ทตฺวา

วิหารโปกฺขรณิยํ นหาตฺวา อุตฺตริตฺวา ปุตฺตํ คเหตุวา, สามิเก
นหายนฺเต, ปุตฺตํ ปายมานา จิตา, ยกฺขินี อากจฺจนฺตี ทิสฺวา สญ
ชานิตฺวา “สามิ เวเคน เอहि, อัยฺ สา ยกฺขินีติ อูจฺจาสทฺทํ กตฺวา,
ยาว ตสฺสาคมนํ สณฺจาทฺ อสฺสโกนฺตี นิวตฺติตฺวา
อนฺโตวิหาราภิมุขี ปกฺขนฺที ฯ

เวรระงับด้วยการไม่จองเวร พระคาถา แก้อรรถ

ตสมิํ สมเย สตุถา ปฺริสมชฺฌเ ธมฺมํ เทเสติ ฯ สา ปุตฺตํ
ตถาคตสฺส ปาทปิฎฺฐเจ นิปชฺชาเปตฺวา “ตุมฺหากํ มยา เอส ทินฺโน,
ปุตฺตสฺส เม ชีวิทํ เทถาติ อาห ฯ

ทวารโกฏฺฐเก อธิวตฺโถ สฺมุนเทโว ยกฺขินิยา อนฺโต ปวิสิตฺุ น
ทาสี ฯ สตุถา อาณนฺทตฺเถรํ อามนฺเตตฺวา “คจฺจานนฺท, ตํ ยกฺขินี
ปกฺโกสชาติ อาห ฯ เถโร ตํ ปกฺโกสิ ฯ

อิตร (กุลธิตา) “อัยฺ ฆนฺเต อากจฺจตีติ อาห ฯ

สตุถา “(สา ยกฺขินี) เอตฺุ, มา สทฺทํ อกาสิตี วตฺวา, ตํ (ยกฺขินี)
อาคนฺตฺวา จิตํ “กสฺมา เอวํ กโรสิ ? สเจ หิ ตุมฺเห มาทิสฺส
พฺุทฺสสฺส สมฺมุขีภาวํ นาคมิสฺสถ, อหิณฺกุลานํ เวรํ วีย (จ)
อจฺจณฺทนนํ (เวรํ) วีย (จ) กาโกพฺุกันํ (เวรํ) วีย จ กปฺุญฺจิติกํ

โว เวรํ อภวิสุส, กสฺมา เวรปฺปฏิเวรํ กโรถ ? เวรํ หิ อเวเรน อุป
สมฺมตฺติ, (เวรํ) โน (อุปสมฺมตฺติ) เวเรนาติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

น หิ เวเรน เวรานิ สมฺมตฺติธ กุทาจนํ ฯ

อเวเรน (เวรานิ) จ สมฺมตฺติ เอส ธมฺโม สนนฺตโนติ ฯ

แก้อรธ

ตตฺถ (ปเทศฺ) “น หิ เวเรนาติ (ปทสฺส) ยถา หิ (ปฺคฺคโล) เขพ
สิงฺฆาณิกาหิ-อสุจิมกฺขิตฺตฺตฺจฺจํ เตเหว อสุจึหิ โธวฺนโตปิ สฺทฺธํ นิคฺคนฺธํ
กาตุํ น สกฺโกติ, อถโข ตํ จานํ ภิชฺโยโส มตฺตาย อสุทฺตรณฺจ
ทฺคฺคนฺธตรณฺจ โหติ; เอวเมว อกฺโกสนฺตํ ปจฺจกฺโกสนฺโต ปหฺรณฺตํ
ปฺปฏิปฺปหฺรณฺโต เวเรน เวรํ วุปฺสเมตฺตํ น สกฺโกติ, อถโข (โส ปฺคฺคโล)
ภิชฺโย ภิชฺโย เวรเมว กโรติ ฯ อิติ เวรานิ นาม เวเรน กิสฺมิณฺจิปิ
กาเล น สมฺมตฺติ, อถโข (เวรานิ) วทฺตฺมนฺตฺติเยว (อิติ อตฺถโถ) ฯ

อเวเรน จ สมฺมตฺติธิตฺติ (คาถาปาทสฺส) ยถา ปน ตานิ เขพาหิณิ
อสุจึณิ วิปฺปสนฺเนน อุตฺเทน โธวฺยมานานิ วินสฺสนฺติ, ตํ จานํ สฺทฺธํ
โหติ นิคฺคนฺธํ; เอวเมว อเวเรน ขนฺตฺติเมตฺตฺโตทฺเทน โยนิโสมนฺสิกาเรน
ปจฺจเวกฺขณฺน เวรานิ วุปฺสมฺมตฺติ ปฺปฏิปฺปสฺสมฺมกฺกนฺติ อภาวํ คจฺจนฺติ
(อิติ อตฺถโถ) ฯ

เอส ฌมโหม สนนตโนติ (คาถาปาทสฺส) เอส อเวเรน เวรวุปส
มนสงฺขาโต โปราณโก ฌมโหม สพฺเพสํ พุทฺธปจฺเจกพุทฺธจีณาสวานํ
คตมคฺโคติ (อตฺโถ) ฯ

คาถาปริโยसानเน สตา ยกฺขินี โสตาปตฺติมฺเเล ปตฺติฏฺจหิ ฯ สมฺปตฺตป
ริสายปี เทสนา สาทฺตติกา อโหสิ ฯ

นางยักษิณียบอกฝนดีฝนแล้ง

สตุถา ตํ อิตฺถิ อาท “เอตฺตฺสตา ตว ปุตฺตํ เทหิติ ฯ “ภา
ยามิ ฆนฺเตติ ฯ “มา ภายิ, นตฺถิ เต เอตํ นิสุสาย
ปริปนฺโถติ ฯ สตา ปุตฺตํ ตสฺสา อทาสิ ฯ

สตา (ยกฺขินี) ตํ คเหตุวา จุมฺพิตฺวา อาลึงคิตฺวา ปฺน
มาตุเยว ทตฺวา โรทิตฺุ อารภิ ฯ

อถ นํ สตุถา “กิเมตฺนติ ปฺจฺฉิ ฯ ก็ เอตํ การณํ (อตฺถิ/โหติ)
(สตา ยกฺขินี) “ฆนฺเต อหํ ปุพฺเพ ยถา ตถา ชีวิตํ กปฺเปนฺตีปี
กฺจฺฉิปฺรู นาม นาลตฺถํ, อิทานิ กถํ ชีวิสฺสามิติ... ฯ

อลตฺถํ อ + ลภ (ได้) + อ ปฺจ. + อี อັช. ลบที่สุตธาตฺ แปลง
อี เป็น ตถํ

อถ นํ สตุถา “มา จินฺตยิตฺติ (วจฺเนน) สมฺสฺสาเสตฺวา, ตํ อิตฺถิ อาท
“... อิมํ เนตฺวา อตฺตโน เคะเห นิวาสาเปตฺวา
อคฺคยาคุภตฺเตหิ ปฺฏิชคฺคาหิติ ฯ

สตา ตํ เนตฺวา ปิฏฺจิวฺเส ปตฺติฏฺจาเปตฺวา อคฺคยาคุภตฺเตหิ ปฺฏิชคฺคิ ฯ

ตสฺสา วีหิปฺพรณกาเล มุสลํ มุทฺธํ ปฺพรนฺตํ วยิ อุปฺภูจฺาติ ฯ
 ฐา สหฺายิกํ อามนฺเตตฺวา “อิมฺสฺมี จาเน วสิตฺุํ น สกฺขิสฺสํสามิ,
 อณฺฺตล มํ ปตฺติฏฺจฺาเปหิตี วตฺวา, มุสลสฺสาถายํ อุกทจฺาภฺิยํ อุกฺทเน
 นิมฺพโกเส สงฺการกุญฺเฐ คามทฺวาเรติ เอเตสฺ จาเนสฺ ปตฺติฏฺจฺापิตาปี,
 “อิธ เม มุสลํ สีสํ ภินฺทนฺตํ วยิ อุปฺภูจฺาติ, อิธ ทารกา อุจฺฉินฺนุจฺุทกํ
 โอตฺาเรนฺติ, อิธ สุนฺขา นิปฺชฺชนฺติ, อิธ ทารกา อสุจฺิ กโรนฺติ, (ชนา)
 อิธ กจฺวริ ฉทฺุเทนฺติ, อิธ คามทฺารกา ลกฺขโยคฺคํ กโรนฺตีตี (วจเนน)
 สพฺพานิ

ตานิ (จานานิ) ปฏฺิกุจฺิปี ฯ

อถ นํ (ยฺกฺขินิ) พหิคาเม วิวิตฺโตกาเส ปตฺติฏฺจฺาเปตฺวา ตตฺถ
 (จาเน/ พหิคาเม) ตสฺสา อคฺคยาคุมฺตฺตาทีนิ หริตฺวา ปฏฺิขคฺคิ ฯ

ประโยค ฝนดีฝนแล้ง

ฐา ยฺกฺขินิ เอวํ จินฺเตสิ “อัยํ เม สหฺายิกา อิทานิ พหุป
 การฺา, หนฺุทาทํ กิลฺยจฺิ ปฏฺิกุณฺํ กโรมีตี “อิมฺสฺมี สํวจฺจเร สฺพ
 พุฏฺจิกา ภวิสฺสตี, ถลฺภูจฺาเน สสฺสํ กโรหิ, อิมฺสฺมี สํวจฺจเร ทฺุพ
 พุฏฺจิกา ภวิสฺสตี, นินฺนุญฺจฺาเนเยว สสฺสํ กโรหิตี สหฺายิกาย อ
 โรเจสิ ฯ

เสสฺชเนหิ กตสฺสํ อติอุทเกน วา อนฺทเกน วา นสฺสตี ฯ
 ตสฺสา สสฺสํ อติวिय สมนฺปชฺชตี ฯ

อถ นํ (ชนา) “อมฺม ตยา กตํ สสฺสํ เนว อจฺุจาทเกน นสฺ
 สตี, น อนฺทเกน นสฺสตี; ... สฺพพุฏฺจิทฺุพพุฏฺจิกาวํ ถตฺวา กมฺมํ
 กโรสิ, ก็ ญฺ โข เอตฺนฺติ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ

